

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

Географічний факультет

Кафедра землезнавства та геоморфології

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Заступник декана з навчальної роботи

« 10 » лютого 2020 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

КАМІНЬ В АРХІТЕКТУРІ ТА МИСТЕЦТВІ

для студентів

галузь знань
спеціальність
освітній рівень
освітня програма
вид дисципліни

10 Природничі науки
106-«Географія»
Бакалавр
Геоморфологія та природничий туризм
вибіркова

Форма навчання	денна
Навчальний рік	2020/2021
Семестр	5
Кількість кредитів ECTS	3
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська
Форма заключного контролю	залік

Викладач: **Ковтонюк Ольга Володимирівна**, кандидат географічних наук,
доцент кафедри землезнавства та геоморфології, доцент

Пролонговано: на 20__/20__ н.р. _____ («____») «__» 20__ р.
(підпис, ПІБ, дата)

на 20__/20__ н.р. _____ («____») «__» 20__ р.
(підпис, ПІБ, дата)

КИЇВ – 2020

Розробник: **Ковтонюк Ольга Володимирівна**, кандидат географічних наук, доцент кафедри землезнавства та геоморфології, доцент, кафедра землезнавства та геоморфології.

ЗАТВЕРДЖЕНО

Зав. кафедри землезнавства та геоморфології

С. Бортник проф. Бортник С.Ю.
(підпис) (прізвище та ініціали)

Протокол № 1 від «31» серпня 2020 р.

Схвалено науково - методичною комісією географічного факультету

Протокол від «11» вересня 2020 року № 5

Голова науково-методичної комісії С.П. Запотоцький проф. Запотоцький С.П.
(підпис) (прізвище та ініціали)

«11» вересня 2020 року

ВСТУП

1. Мета дисципліни – дати уявлення студентам про історію та можливості використання природного каменю в архітектурі та мистецтві та створення, відповідно, атракційних об'єктів, у тому числі придатних і для цілей природничого туризму для формування здатності вирішувати спеціалізовані задачі та прикладні проблеми у професійній сфері.

2. Попередні вимоги до опанування або вибору навчальної дисципліни (за наявності):

1) успішне опанування таких загальноосвітніх дисциплін як «Геологія», «Геоморфологія», «Літолого-петрографічна основа рельєфу», «Основи природничого туризму», «Природничотуристичні атракції Світу».

2) володіння елементарними навичками діагностики мінералів та гірських порід.

3. Анотація навчальної дисципліни.

Курс передбачає дві частини, перша з яких присвячена аналізу застосування природного каменю в архітектурі. Розглядаються деякі гірські породи, що знайшли масове використання у якості будівельного та облицювального матеріалу у різні історичні періоди та наводяться приклади споруд, для будівництва яких було використано дані матеріали.

Друга частина присвячена аналізу використання мінералів та гірських порід у декоративно-прикладному мистецтві, скульптурі, живописі, літературі. Розглядається історія використання самоцвітів у культурах різних часових періодів. Наводяться характеристики найбільш популярних ювелірних каменів та виробів з них. Також аналізується розвиток мистецького напрямку «стоун-арт».

Навчальна дисципліна «Камінь в архітектурі та мистецтві» є однією з складових комплексної підготовки освітньо-професійної програми «Геоморфологія та природничий туризм» спеціальності 106-«Географія».

4. Завдання (навчальні цілі) – вивчення дисципліни спрямовано на формування уявлень про цінність образотворчих об'єктів з природного каменю у природничому туризмі, зокрема:

- надати знання про історію та культуру використання гірських порід та мінералів у різних галузях образотворчого мистецтва;

- та сформуванню уявлень про загальні поняття, визначення та вимоги до кам'яної сировини у архітектурі, живописі, скульптурі, декоративно-прикладному мистецтві;

- ознайомитися з гірськими породами, що використані у будівництві найвідоміших архітектурних споруд, оцінити їх з позицій природничого туризму та мінералами та гірськими породами, що мають широке використання у живописі, скульптурі та декоративно-прикладному мистецтві.

Опанування навчальними цілями дисципліни дає студенту можливість набутти наступні компетентності:

ЗК 2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій;

ФК 2. Здатність застосовувати базові знання природничих і суспільних наук та інформаційних технологій при вивченні географічної оболонки і її складових;

ФК 3. Здатність здійснювати збір, реєстрацію і аналіз даних за допомогою відповідних методів і технологічних засобів у польових і лабораторних умовах;

ФК 4. Здатність застосовувати прості кількісні та якісні методи при дослідженні геосистем, їх компонентів, і процесів в них.

5. Результати навчання за дисципліною:

Результат навчання (1. знати; 2. вміти; 3. комунікація; 4. автономність та відповідальність)		Форми (та/або методи і технології) викладання і навчання	Методи оцінювання та пороговий критерій оцінювання	Відсоток у підсумковій оцінці з дисципліни
Код	Результат навчання			
1.1	Розвиток використання кам'яної сировини в історії людства.	лекції, самостійна робота	опитування у тестовій та письмовій формі, МКР, залік	до 15%
1.2	Загальні поняття, визначення та вимоги до кам'яної сировини для різних галузей образотворчого мистецтва.			до 15%
1.3	Основні родовища кам'яної сировини для образотворчого мистецтва.	лекції, практичні заняття, самостійна робота		до 10%
1.4	Приклади гірських порід та мінералів та їх предметне використання у різних галузях образотворчого мистецтва.			до 20%
2.1	Діагностувати мінерали та гірські породи у об'єктах образотворчого мистецтва.	лекції, практичні заняття, самостійна робота	опитування у тестовій та письмовій формі; виконання практичних та самостійних завдань, залік	до 10%
2.2	Збирати та аналізувати інформацію про архітектурні споруди та інші предмети образотворчого мистецтва, як потенційні об'єкти геотуризму у польових та камеральних умовах.			до 10%
3.1	Вміти використовувати інформаційні та комунікаційні технології.	практичні заняття	виконання практичних та самостійних завдань	до 10%
4.1	Самостійно досліджувати вихідні матеріали у польових та лабораторних умовах, описувати, аналізувати та укладати матеріали геотуристичного змісту.	практичні заняття, самостійна робота	виконання практичних та самостійних завдань, залік	до 10%

6. Співвідношення результатів навчання дисципліни із програмними результатами навчання

Програмні результати навчання (назва)	Результати навчання дисципліни (код)							
	1.1	1.2	1.3	1.4	2.1	2.2	3.1	4.1
Збирати, обробляти та аналізувати інформацію в галузях предметної області географічних наук (ПРН 1).	+	+	+	+				

Використовувати інформаційні технології, картографічні та геоінформаційні моделі в галузях предметної області географічних наук (ПРН 4).					+	+		
Застосовувати моделі, методи і дані природничих і суспільних наук, інформаційних технологій тощо при вивченні формування і розвитку об'єктів і процесів географічної оболонки (ПРН 7).							+	
Виконувати дослідження географічної оболонки та її сфер за допомогою кількісних та якісних методів аналізу (ПРН 9).								+

7. Схема формування оцінки: рівень досягнення всіх запланованих результатів навчання визначається за результатами опитування, написання модульних контрольних робіт (МКР), виконання практичних робіт та складання заліку.

Питома вага результатів навчання у підсумковій оцінці за умови її опанування на належному рівні така:

1. результати навчання – **1 (знання РН 1.1-1.4)** – до 60%;
2. результати навчання – **2 (вміння РН 2.1-2.2)** - до 20%;
3. результати навчання – **3 (комунікація)** - до 10%
4. результати навчання – **4 (автономність та відповідальність)** - до 10%

7.1. Форми оцінювання студентів:

У курсі передбачено 2 змістовні модулі (ЗМ). Заняття проводять у вигляді лекцій та практичних занять. Завершується дисципліна заліком.

- **семестрове оцінювання:** кількість балів, що студент отримує протягом семестру є сумою балів, що були отримані при оцінюванні виконаних практичних робіт, опитування та написання модульних контрольних робіт.

Оцінювання за формами контролю:

	ЗМ1		ЗМ2	
	Min. – 18 балів	Max. – 30 балів	Min. – 18 балів	Max. – 30 балів
Опитування	«1» x 3 = 3	«2» x 3 = 6	«1» x 3 = 3	«2» x 3 = 6
Практичні роботи	«2» x 3 = 6	«4» x 3 = 12	«2» x 3 = 6	«4» x 3 = 12
Модульна контрольна робота	«9» x 1 = 9	«12» x 1 = 12	«9» x 1 = 9	«12» x 1 = 12
«1»– мінімальна/максимальна оцінку, яку може отримати студент. 1 – мінімальна/максимальна залікова кількість робіт чи завдань				

- **умови допуску до заліку:** рекомендований мінімум для допуску – 36 балів. Для студентів, які набрали сумарно менше 36 балів (*рекомендований мінімум*) обов'язковою умовою для отримання допуску до заліку є написання рефератів по питанням пропущених чи недостатньо засвоєних тем.

- **підсумкове оцінювання у формі заліку проводиться в письмовому форматі.** Максимальна кількість балів на заліку – 40 балів, мінімальна кількість балів, що додаються до семестрових – 24.

При простому розрахунку отримаємо:

	Змістовий модуль1	Змістовий модуль2	Залік	Підсумкова оцінка
<i>Мінімум</i>	18	18	24	60
Максимум	30	30	40	100

Загалом, формування оцінки спирається на «Положення про організацію освітнього процесу у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка», введеного в дію наказом № 716- 32 від 31 серпня 2018 року.

7.2. Організація оцінювання: опитування у тестовій або письмовій формі проводиться після завершення викладання кожної теми. Практичні роботи захищаються по виконанню, відповідно до графіка проведення практичних занять.

Модульні контрольні роботи проводяться у тестовій формі. Студенти, які отримали за МКР меншу за мінімально передбачену кількість балів, перескладають її.

Шкала відповідності

Зараховано / Passed	60-100
Не зараховано / Fail	0-59

СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ЗАНЯТЬ

№	Назва	Кількість годин		
		лекції	практичні	с/р
Змістовий модуль 1. Камінь в архітектурі				
1.	Вступ. Історія розвитку архітектурних форм з природного каменю.	2		4
2.	Загальні поняття, визначення та архітектурно-будівельні вимоги до природного каменю.	2		4
3.	Види природних кам'яних матеріалів.	2		4
4.	Основні родовища будівельно-облицювального каменю України та Світу.			8
5.	Магматичні та метаморфічні породи в світовій архітектурі		3	4
6.	Осадкові породи в світовій архітектурі.		3	4
7.	Кам'яна сировина в київському монументальному будівництві (відкінця X ст. до кінця XX ст.)	1	2	4
Модульна контрольна робота № 1		1		
Змістовий модуль 2. Камінь у мистецтві				
8.	Загальні поняття, визначення та вимоги до кам'яної сировини для декоративно-прикладного мистецтва, живопису та скульптури.	1		5
9.	Історія використання каменесамодіючої сировини у культурі та образотворчому мистецтві.	2	2	4
10.	Мінерали та мінеральні пігменти у живописі.	2	2	4
11.	Природний камінь у скульптурі.	2	2	5
12.	Стоун-арт та його напрямки.	2	2	4
Модульна контрольна робота № 2		1		
ВСЬОГО		18	16	54

Загальний обсяг 90 год., в тому числі:

Лекцій – **18 год.**

Практичні заняття – **16 год.**

Консультації – **2 год.**

Самостійна робота – **54 год.**

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА:

Основна: (Базова)

1. Козюба В. Кам'яна сировина в київському монументальному будівництві кінця Х – початку ХІІ століття / *Opus Mixtum*, № 2, 2014, с. 169 – 179.
2. Коштовне та декоративне каміння України / І. К. Латиш, І. А. Падалка. - К. : АртЕк, 2003. – 144 с.
3. Митрохин О.В. Петрографія технічного каміння: навчальний посібник / О.В.Митрохин. – К.: Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2018. 110 с.
4. Нестеровський В.А., Бортник С.Ю., Погорільчук Н.М., Ковтонюк О.В. Основи мінералогії та петрографії. – К.: ВПЦ «Київський університет», 2011. – 448 с.

Додаткова:

1. Архипова Е. Резной камень в архитектуре древнего Киева. – К. : Стилос, 2005.
2. Булах А.Г. и др. Экспертиза камня в памятниках архитектуры: Основы, методы, примеры. СПб.: Наука, 2005. 198 с.
3. Зискинд М. С. Декоративно-облицовочные ка.мни. - Л.: Недра, Ленинградское отд., 1989.
4. Одноралов Н.В. Скульптура и скульптурные материалы. Москва: Издательство «Советский художник», 1965.
5. Осколков В. А. Облицовочные камни месторождений СССР. - М.: Недра, 1991. - 272 с.
6. Природные материалы в архитектуре: учебное пособие / В. М . Воронцов, В.И. Мосьпан, М.С. Агеева, Д.В. Савин. – Белгород: Изд-во БГТУ, 2008. – 100 с.
7. Ферсман А.Е. Очерки по истории камня: в 2 т. – М.: Тера-Книжный клуб, 2003.
8. Цветные камни Украины. - Киев: Будивельник, 1974.